

Koniec cierpliwości. Zaostrzenie polityki Ukrainy wobec Chin

Michał Bogusz, Kacper Sienicki, współpraca: Tadeusz Iwański

W ciągu ostatniego roku Ukraina zredefiniowała swój stosunek do Chin. Powodem tego są: zacieśniające się relacje chińsko-rosyjskie, kluczowe znaczenie ChRL dla kontynuacji rosyjskiego wysiłku wojennego oraz jej propagandowe wsparcie Moskwy na Globalnym Południu. Przejawem zmiany było m.in. ujawnienie przez Kijów przypadków chińskiego szpiegostwa przemysłowego na Ukrainie i udziału chińskich najemników w walkach po stronie rosyjskiej. Te działania kontrastują z wcześniejszym, ostrożniejszym stanowiskiem ukraińskim, obliczonym na zaangażowanie Pekinu w mediacje między Ukrainą i Rosją, a szczególnie na powstrzymanie go od wspierania Rosji. Świadczą one o utracie nadziei na uzyskanie korzyści z utrzymywania poprawnych relacji z Chinami i stanowią zwrot w polityce Kijowa. Istotnym kontekstem było dojście do władzy w USA Donalda Trumpa – Ukraińcy starali się przekonać Waszyngton o wspólnym zagrożeniu, wymagającym skoordynowanej odpowiedzi, eksponując współpracę chińsko-rosyjską i łącząc agresywne działania Rosji w Europie z chińskimi ambicjami wobec Tajwanu.

Pekin od początku rosyjskiej inwazji nie zmienił swojego stanowiska, wyrażającego się w dyplomatycznym i materiałowym wsparciu prochińskiego i antyzachodniego reżimu na Kremlu. Wobec Kijowa prowadził i nadal prowadzi politykę unikania jednoznacznych deklaracji i zasłaniania się neutralnością. Największy problem dla dyplomacji ChRL stanowi godzenie sprzeczności między pomocą dla Rosji a potrzebą utrzymania narracji o bezwarunkowym wsparciu dla niepodległości i integralności terytorialnej członków ONZ (w tym Ukrainy). Przekaz ten jest istotnym elementem w rywalizacji Pekinu o przywództwo w państwach Globalnego Południa.

Nadzieje Kijowa...

Od dojścia do władzy w 2019 r. Wołodymyr Zełenski poszukiwał „nowego otwarcia” w relacjach z Pekinem. Powodem tego było osłabienie współpracy wynikające z politycznego zwrotu Kijowa na Zachód po tzw. rewolucji godności¹. Nowe elity polityczne postrzegały współpracę z Chinami jako trzeci – obok integracji z Zachodem i przeciwdziałania Rosji – istotny punkt odniesienia polityki zagranicznej, licząc na napływ inwestycji oraz redukcję deficytu w handlu zagranicznym. Zarazem przedwojenne zacieśnianie powiązań ekonomicznych rodziło pewne nadzieje na konstruktywną postawę ChRL w kwestii sprawiedliwego uregulowania konfliktu.

¹ J. Jakóbowski, K. Niecypor, *Poniżej radarów wielkiej polityki – współpraca chińsko-ukraińska*, OSW, 2.06.2021. osw.waw.pl.

Na początku pełnoskalowej inwazji ukraiński prezydent deklarował wolę, „aby tak wpływowe państwo jak Chiny przyłączyło się do wspólnego stanowiska świata w sprawie wojny Rosji przeciwko Ukrainie”. Oczekiwał również, że Pekin powstrzyma się od udzielania pomocy agresorowi, oraz liczył na jego potencjalną rolę jako mediatora, zdolnego wpłynąć na Kreml². Próby zaangażowania Pekinu opierały się też na polityce „jednych Chin”, którą nad Dnieprem chciano wykorzystać jako argument na rzecz praktycznego poparcia przez ChRL integralności terytorialnej Ukrainy. Testem intencji Chin i próbą ich włączenia w działania dyplomatyczne Kijowa były apele o wsparcie powrotów ok. 20 tys. ukraińskich dzieci porwanych przez Rosjan z terytoriów okupowanych oraz o powstrzymanie aktywności militarnej Moskwy w pobliżu Zaporoskiej Elektrowni Jądrowej. Zaangażowanie Pekinu w tych kwestiach miałoby skomplikować jego relacje z Moskwą i przynieść korzyści Ukrainie, podczas gdy odmowa zaprzeczyłaby deklarowanym przez Chiny wartościom.

Zelenski zabiegał o otwarcie kanału komunikacji z przywódcą ChRL, licząc, że zdoła osobiście przekonać go do swojego stanowiska. Jedyna od 2022 r. rozmo-

” Przedwojenne zacieśnianie powiązań ekonomicznych rodziło pewne nadzieje Kijowa na konstruktywną postawę ChRL w kwestii sprawiedliwego uregulowania konfliktu.

wa telefoniczna liderów obu państw odbyła się jednak dopiero w kwietniu 2023 r.³ i nie przyniosła wymiernych rezultatów. Mimo rosnącej nieufności próby zaangażowania Chin były kontynuowane, m.in. przez szefa MSZ Dmytra Kułebę podczas wizyty w Kantonie w lipcu 2024 r.⁴

Jednocześnie od pierwszych miesięcy wojny na niższym szczeblu politycznym w Kijowie mówiono publicznie o zaangażowaniu Pekinu w finansowanie rosyjskiej maszyny wojennej, m.in. za pomocą zwiększonego zakupu towarów, w tym surowców energetycznych (w 2025 r. na Chiny przypadało ok. 27% rosyjskiego eksportu)⁵, a także w rozpowszechnianie prorosyjskich narracji. Przewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych Rady Najwyższej Ukrainy z rządzącej partii Sługa Narodu Ołeksandr Mereżko i utworzona przez niego grupa międzyfrakcyjna głosili konieczność pozbycia się złudzeń co do Pekinu⁶ i optowali za zbliżeniem z Tajwanem, w tym otwarciem biura przedstawicielskiego Tajpej na Ukrainie. Grupy tej jednak nie zarejestrowało kierownictwo Rady Najwyższej, a głosy wzywające do eskalacji podejścia do Pekinu nie zyskały wówczas akceptacji ośrodka prezydenckiego.

...i manewry Pekinu

Mimo tradycyjnego postrzegania Ukrainy jako części rosyjskiej strefy wpływów Pekin zauważał w ostatnich latach pewien potencjał współpracy, zwłaszcza w sektorach surowcowym (Chiny dążąc do dywersyfikacji dostaw oraz zmniejszenia zależności od Australii i Brazylii, importowały z Ukrainy rudy żelaza, stając się w niektórych okresach w latach 2020 i 2021 odbiorcą ok. 50% ukraińskiego eksportu tego surowca) oraz rolnym, będąc od 2019 r. do wybuchu pełnoskalowej wojny największym importerem ukraińskich produktów rolnych. Umożliwiło to dynamiczny rozwój kontaktów gospodarczych przed wojną, windujących ChRL do roli głównego partnera handlowego Ukrainy. Pekin dążył również do pozyskania technologii wojskowych, czego przykładem była m.in. zablokowana – pod amerykańską presją – próba przejścia strategicznego przedsięwzięcia budującego silniki⁷.

² *Важливо, щоб Швейцарія підтримувала Україну – Володимир Зеленський під час спілкування з університетською спільнотою*, Prezydent Ukrainy, 30.09.2022, [president.gov.ua](https://www.president.gov.ua).

³ *Відбулася телефонна розмова Президента України з Головою КНР*, Prezydent Ukrainy, 26.04.2023, [president.gov.ua](https://www.president.gov.ua).

⁴ *Дмитро Кулеба: справедливий мир в Україні відповідає стратегічним інтересам Китаю*, MSZ Ukrainy, 24.07.2024, mfa.gov.ua.

⁵ *Институт Гайдара: Китай сохраняет позицию крупнейшего партнера России*, ТАСС, 5.03.2026, tass.ru.

⁶ *М. Сировой, Д. Гриниченко, Голова комітету Ради про розмову Зеленський-Сі: Подивимось, чи припинить Китай підтримку РФ*, LIGA.net, 26.04.2023, news.liga.net.

⁷ *P. Żochowski, A. Wilk, J. Jakóbski, Chiny czy USA: ukraińskie dylematy wokół przyszłości Motor Siczy*, OSW, 4.09.2019, osw.waw.pl.

Niezmieniony od lutego 2022 r. stosunek Pekinu do wojny na Ukrainie wynika z logiki jego globalnej rywalizacji z Waszyngtonem, która popchnęła ChRL do zawiązania de facto sojuszu z Rosją⁸. Podstawowym celem strategicznym Chin w Europie jest doprowadzenie do rozpadu wspólnoty transatlantyckiej. Odizolowana od USA, podatna na rosyjską presję militarną i skłócona wewnętrznie UE pozostałaby otwarta na penetrację ekonomiczną ChRL i zneutralizowana jako amerykański sojusznik w potencjalnym konflikcie o Tajwan. Z tych powodów fiasko planów Kremla szybkiej operacji militarnej nie wpłynęło w znaczący sposób na kalkulacje strategiczne Pekinu, który nadal otwarcie popiera stworzenie „nowej architektury bezpieczeństwa w Europie”, z wydatnym udziałem Rosji.

Zarazem kluczowym polem rywalizacji z Zachodem, z USA na czele, jest dla ChRL Globalne Południe (GP). Pekin dąży do zdobycia przywództwa wśród tych państw,

” Niezmieniony od 2022 r. stosunek Pekinu do wojny na Ukrainie wynika z logiki jego globalnej rywalizacji z Waszyngtonem, która popchnęła ChRL do zawiązania de facto sojuszu z Rosją.

aby te wsparły go politycznie w konfrontacji ze Stanami Zjednoczonymi, w tym zapewniły głosy w organizacjach międzynarodowych systemu ONZ. Stanowią one także przestrzeń do jego ekspansji gospodarczej jako źródła niezbędnych surowców. Na poziomie ideologicznym kierownictwo Komunistycznej Partii Chin (KPCh) przedstawia ChRL państwom GP jako siłę walczącą z neokolonialną, eksploatującą ich Globalną Północą. Region ten jest też polem propagowania alternatywnego wobec liberalnej demokracji autorytarnego modelu rozwoju. O rolę przywódcy państw GP Pekin musi jednak rywalizować zarówno z Indiami, jak i z koalicją mniejszych państw, jak Brazylia, Indonezja czy RPA, które dążą do narzucenia własnej agendy.

Z tej perspektywy posunięcia Ukrainy, która rozpoczęła aktywną politykę na GP, by pozyskać je do własnej optyki wojny z Rosją, zostały odebrane jako zagrożenie. W efekcie relacje Pekinu z Kijowem są determinowane przez politykę Chin balansowania między działaniami na trzech odcinkach: odpięciem presji Zachodu, aby wpłynęły na Moskwę i by ta podjęła poważne negocjacje pokojowe; koniecznością udzielenia wymiernego wsparcia gospodarczego przez ułatwienie współpracy handlowej i politycznej reżimowi Putina oraz zachowaniem pozorów neutralności dla zdobycia przywództwa nad GP. Region ten jest wrażliwy na kwestie suwerenności i integralności terytorialnej państw ONZ, więc Pekin nie może otwarcie wesprzeć Rosji w wojnie zaborczej na terytorium innego państwa. Dlatego od początku wojny przywódcom KPCh zależy na utrzymaniu wrażenia, że rosyjski partner działa na Ukrainie niezależnie od nich. Jest to podyktowane potrzebą zachowania przez Putina prestiżu w samej Rosji (Kreml musi móc przedstawiać się jako równorzędnego sojusznika, a nie wasala Chin), a także niechęcią Pekinu do łączenia wojny na Ukrainie z rywalizacją globalną Chin i USA. Chce on zapobiec sytuacji, w której wspomniana wojna zacznie być traktowana jako konflikt zastępczy Zachodu z Chinami.

W rezultacie ChRL musi manewrować między koniecznością zachowania poprawnych stosunków z Kijowem i utrzymaniem wrażenia, że aktywnie zabiega o pokojowe rozwiązanie konfliktu a unikaniem działań, które stawiałyby Moskwę w niekorzystnym świetle lub zmusiły ją do ustępstw, na które Putin nie jest gotowy.

Rozbieżne wizje pokoju

Pomimo wskazywania Pekinowi przez dyplomację ukraińską tematów dających możliwość pokazania się jako globalna siła broniąca praw człowieka czy ograniczająca globalne zagrożenie konfliktem

⁸ M. Bogusz, J. Jakóbowski, W. Rodkiewicz, *Oś Pekin–Moskwa. Fundamenty asymetrycznego sojuszu*, OSW, Warszawa 2021, osw.waw.pl.

jądrowym Kijów nie doczekał się konstruktywnego zaangażowania Chin w zakończenie wojny. Co więcej, z czasem coraz wyraźniej rysowały się spór z ChRL dotyczący warunków planu pokojowego i rywalizacja o poparcie państw GP w zakresie ich percepcji wojny rosyjsko-ukraińskiej.

W listopadzie 2022 r. Kijów przedstawił własną wizję zakończenia konfliktu w tzw. Formule Pokoju, której głównymi założeniami były wstrzymanie ognia, wycofanie

” Z czasem coraz wyraźniej rysowały się spór z ChRL dotyczący warunków planu pokojowego i rywalizacja o poparcie państw GP w zakresie ich percepcji wojny rosyjsko-ukraińskiej.

wojsk rosyjskich z Ukrainy oraz uznanie jej integralności terytorialnej⁹. Przewidywała ona również ukaranie winnych zbrodni wojennych oraz podjęcie działań na rzecz przywrócenia bezpieczeństwa jądrowego czy stabilności eksportu żywności. Przedstawione postulaty, zgodne z Kartą Narodów Zjednoczonych, miały umożliwić pozyskanie szerokiego poparcia ze strony społeczności międzynarodowej, w tym państw GP, i stać się dowodem poparcia większości świata dla ukraińskiej wizji zakończenia wojny.

Wizja ta wyraźnie kolidowała z celami Pekinu. Chiński dokument pt. *Stanowisko Chin w sprawie politycznego uregulowania kryzysu ukraińskiego* z 2023 r., mimo że zawierał 12 punktów, był na tyle ogólnikowy, aby pozwolić ChRL promować wizerunek „neutralnego mediatora”¹⁰. W rzeczywistości „plan” nie był nawet mapą drogową osiągnięcia pokoju, a manifestem politycznym, ukierunkowanym na pokazanie GP, że Pekin jest „głosem rozsądku” w przeciwieństwie do „podżegającego do wojny” Zachodu. Miał on powstrzymać dalszą presję Zachodu na przywódców ChRL, aby wpłynęli na Putina, i nie zaszkodzić Moskwie.

Te same cele przyświecały Chinom w maju 2024 r., gdy wraz z Brazylią przedstawiły one tzw. plan pokojowy, promowany pod nazwą *Sześciopunktowy konsensus*¹¹. Wzywał on do deeskalacji, w tym nieposzerzania linii frontu oraz dialogu dyplomatycznego na warunkach akceptowanych przez obie strony. Zakładał pomoc humanitarną i zakaz użycia broni masowego rażenia, ale też sprzeciw wobec jednostronnych sankcji nakładanych na Rosję. Plan pomijał niewygodne kwestie integralności terytorialnej Ukrainy czy rosyjskiej okupacji, będące centralnym elementem koncepcji promowanej przez Kijów, i nie przedstawiał żadnych konstruktywnych rozwiązań poza ogólnymi wezwaniami do zakończenia wojny.

Ukraińcy krytycznie odebrali oba chińskie tzw. plany pokojowe. Dwunastopunktowy, ogłoszony w pierwszą rocznicę moskiewskiej inwazji, uznano za próbę sabotażu ukraińskiego projektu rezolucji ONZ potępiającej rosyjską agresję. Podobnie krytycznie oceniono plan chińsko-brazylijski, przedstawiony w trakcie przygotowań do szczytu poświęconego ukraińskiej Formule Pokoju w szwajcarskim Bürgenstock¹². Naciski Chin na przywódców GP, by nie uczestniczyli w nim, zostały poczytane w Kijowie za próbę stordedowania jego wizji sprawiedliwego zakończenia wojny i były punktem przełomowym dla zmiany stanowiska wobec Pekinu. Zełenski określił brazylijsko-chińską propozycję jako „destrukcyjną” i oskarżył oba kraje o działanie de facto w interesie Rosji¹³. Z chłodnym przyjęciem spotkały się

⁹ Україна завжди була лідером миротворчих зусиль; якщо Росія хоче закінчити цю війну, хай доведе це діями – виступ Президента України на саміті «Групи двадцяти», Prezydent Ukrainy, 15.11.2022, president.gov.ua.

¹⁰ Zob. M. Bogusz, K. Nieczypor, *Chińska dyplomatyczna gra wokół „planu pokojowego”*, OSW, 24.02.2023. osw.waw.pl.

¹¹ *Common Understandings Between China and Brazil on Political Settlement of the Ukraine Crisis*, MSZ Chińskiej Republiki Ludowej, 23.05.2024, fmpcr.gov.cn.

¹² K. Nieczypor, *Pax Ukrainica. Nadzieje i oczekiwania Kijowa przed szczytem w Szwajcarii*, „Komentarze OSW”, nr 601, 4.06.2024, osw.waw.pl.

¹³ *Ukraine's Zelenskiy dismisses 'destructive' China-Brazil peace initiative*, Reuters, 12.09.2024. reuters.com.

również wizyty w Kijowie specjalnego przedstawiciela ChRL ds. Eurazji Li Huia w maju 2023 r. i marcu 2024 r., które Ukraińcy uznali za grę pozorów¹⁴.

Powyższe rozbieżności doprowadziły do pogorszenia się relacji ukraińsko-chińskich. Pekinowi coraz bardziej zawadzała dyplomacja Kijowa w państwach GP,

” Sabotowanie przez Pekin wysiłków na rzecz zakończenia wojny, wraz z pojawianiem się nowych dowodów na chińskie wsparcie dla Rosji, spowodowało zmianę polityki Kijowa.

gdyż postrzega on region jako kluczowy front rywalizacji z Zachodem i obawia się, że powszechne potępienie rosyjskiej agresji zostanie wykorzystane przez Waszyngton i inne zachodnie stolicy do odzyskiwania utraconych po zakończeniu zimnej wojny wpływów. Wydaje się, że ważnym momentem z perspektywy Chin była organizacja szczytu w Bürgenstock w 2024 r. Pekin zaniepokoił się, że powstanie nowa platforma spotkań GP nie tylko bez udziału Chin, ale w towarzystwie Zachodu, nad którą – w przeciwieństwie do systemu ONZ – Chiny nie miałyby kontroli. Z kolei wciągnięcie do nowej inicjatywy Brazylii miało zademonstrować, że Pekin w swoim stanowisku nie jest osamotniony. W tym wypadku wyrażenie pomocy dyplomatycznej dla Moskwy nie było priorytetem. Kijów ze swej strony coraz bardziej zrażał się do kooperacji z ChRL i tracił złudzenia, że zdoła ją przekonać choćby do rzeczywistej bezstronności. Chińska aktywność dyplomatyczna – pod pozorem neutralności i mediacji – podważała międzynarodowy front przeciw rosyjskiej agresji oraz zaczęła być postrzegana jako instrumentalne i kosztem Ukrainy wykorzystanie wojny do umacniania własnej pozycji w globalnym układzie sił.

Zmiana kursu Kijowa

Sabotowanie przez Pekin ukraińskich i zachodnich wysiłków na rzecz zakończenia wojny, wraz z pojawianiem się nowych dowodów na chińskie wsparcie dla Rosji, spowodowało zmianę polityki Kijowa. Od wiosny 2025 r. władze ukraińskie coraz aktywniej przedstawiały ChRL jako sojusznika Moskwy, upubliczniając przykłady chińskiej pomocy. W kwietniu pokazały opinii publicznej wziętych do niewoli obywateli Chin walczących po stronie Rosji w obwodzie donieckim¹⁵. Prezydent Zełenski oświadczył wówczas, że co najmniej 155 obywateli ChRL uczestniczy w konflikcie po stronie agresora, a są oni rekrutowani przez Rosję za pośrednictwem mediów społecznościowych przy milczącej akceptacji Pekinu.

Kilka dni później Kijów po raz pierwszy otwarcie oskarżył Pekin o bezpośrednią pomoc wojskową dla Moskwy. Zełenski ujawnił, że Chiny dostarczają okupantom uzbrojenie, materiały wybuchowe, a także obrabiarki i komponenty przeznaczone dla przemysłu zbrojeniowego, a obywatele ChRL uczestniczą w ich produkcji na terytorium Rosji¹⁶. Zarzucił również Pekinowi wstrzymanie eksportu na Ukrainę i do państw Zachodu powszechnie wykorzystywanych na froncie dronów DJI Mavic, przy kontynuacji ich dostaw dla Moskwy.

Ukraińscy producenci bezzałogowców, którzy w zasadzie od początku wojny importują komponenty do dronów z ChRL, twierdzą ponadto, że chińskie firmy, przy akceptacji państwa, priorytetyzują rosyjskich klientów, a nawet eksportują tam całe linie produkcyjne¹⁷. W kwietniu 2025 r. Ukraina po raz pierwszy zdecydowała się na objęcie sankcjami podmiotów z Chin. Proces ten jest kontynuowany,

¹⁴ M. Bogusz, W. Rodkiewicz, T. Iwański, *Druga podróż Li Huia – pozorowana chińska mediacja w sprawie Ukrainy*, OSW, 14.03.2024, osw.waw.pl.

¹⁵ В. Горьова, ЗСУ взяли в полон двох громадян Китаю, які воювали в складі російської армії — Зеленський, NV, 8.04.2025, nv.ua.

¹⁶ Зеленський: Україна має інформацію, що Китай постачає Росії порох і артилерію, Радіо Свобода, 17.04.2025, radio-svoboda.org.

¹⁷ *Russia, Ukraine and the race for Chinese drone components*, Financial Times, 21.01.2026, ft.com.

od tego czasu nałożono restrykcje na kilkadziesiąt firm. Na liście znalazły się m.in. przedsiębiorstwa zaangażowane w transfer technologii podwójnego zastosowania, produkcję rakiet Iskander oraz dostawy komponentów do dronów.

Dalsze zaostrenie kursu wobec Pekinu odzwierciedla zatrzymanie w lipcu przez Służbę Bezpieczeństwa Ukrainy dwóch obywateli ChRL pod zarzutem próby wy-

wiezienia dokumentacji dotyczącej ukraińskiego kompleksu raketowego RK-360MC „Neptun”¹⁸. Upublicznienie tej sprawy dowodzi, że w percepcji Kijowa Pekin stał się częścią problemu, a nie jego rozwiązaniem, i większe korzyści Ukraina może odnieść, krytykując Chiny, niż dążąc do zneutralizowania ich wpływu na agresora. W sierpniu Zełenski wykluczył ChRL jako potencjalnego gwaranta bezpieczeństwa dla swojego kraju, uzasadniając to brakiem zaufania wynikającym z jej pasywności wobec rosyjskiej inwazji w 2014 i 2022 r. Zarzucił także Pekinowi współpracę z Moskwą w zakresie rozpoznania satelitarnego wykorzystywanego do przeprowadzania ataków m.in. na obiekty infrastruktury energetycznej. Wydaje się, że Kijów ostatecznie wyzbył się iluzji, iż Pekin da się przekonać do działań powstrzymujących agresję Rosji.

Ważnym kontekstem zmiany polityki ukraińskiej wobec Chin było też zwycięstwo w wyborach prezydenckich w USA Trumpa, który w kampanii określał je jako głównego adwersarza i zapowiadał szybkie zaprowadzenie pokoju między Rosją a Ukrainą. Kijów liczył, że ujawnianie kolejnych przykładów sojuszu Xi–Putin ostudzi nadzieje Trumpa i jego administracji na rozluźnienie relacji między Rosją a Chinami. W tej logice wsparcie dla Ukrainy leżałoby w interesie Waszyngtonu, gdyż uderzenie w kluczowego sojusznika Pekinu nie tylko osłabiłoby Rosję na europejskim teatrze działań, lecz także poskromiło ambicje Chin na Pacyfiku, w tym wobec Tajwanu. Poprzez sankcje na firmy z ChRL i konsekwentne upublicznianie chińskiego zaangażowania na rzecz Moskwy Kijów podkreśla związek między teatrem europejskim a pacyficznym, dążąc do utrzymania obecności USA na tym pierwszym.

Na to, że asertywne działania Kijowa wobec ChRL są adresowane również do Waszyngtonu, wskazuje porozumienie Ukrainy i USA z 30 kwietnia 2025 r.¹⁹ Dokument ten ma zapewnić kluczową rolę Amerykanów w powojennej odbudowie. Kijów wyklucza z tego procesu państwa wspierające Rosję, w tym Chiny, które wcześniej deklarowały gotowość udziału w nim²⁰. Taka decyzja wpisuje się w logikę administracji Trumpa – skoro to Waszyngton poniósł największy ciężar wsparcia Ukrainy, Pekin nie powinien czerpać zysków z odbudowy.

Chiny ignorują działania Kijowa. Ukraińskie doniesienia dotyczące zaangażowania Pekinu w pomoc Moskwie nie zdołały znacząco zmienić zachowawczej polityki Unii Europejskiej i zwiększyć presji na ChRL w tej sprawie. W stosunku do Waszyngtonu prowadzi ona własną grę dyplomatyczną i nie wierzy, że Kijów będzie mógł wpłynąć na postrzeganie konfliktu na Ukrainie przez obecną administrację USA w sposób, który zaszkodziłby interesom Chin. Dodatkowo interwencjonistyczna polityka Trumpa stworzyła nowe osie polaryzacji na Globalnym Południu. Z tego powodu po jego zwycięstwie w wyborach prezydenckich Pekin przestał stwarzać pozory działań na rzecz znalezienia pokojowego rozwiązania konfliktu na Ukrainie. Równocześnie unika ostrych ruchów wobec Kijowa, aby bardziej nie zrazić do siebie sympatyzującej z nim części światowej opinii publicznej.

¹⁸ СБУ затримала китайських шпигунів, які збирали секретні технології виробництва українських ракет «Нептун», Służba Bezpieczeństwa Ukrainy, 9.07.2025, ssu.gov.ua.

¹⁹ M. Jędrusiak, S. Matuszak, *Porozumienie Ukrainy i USA w sprawie surowców mineralnych*, OSW, 6.05.2025. osw.waw.pl.

²⁰ Країни, які допомагали РФ, точно не братимуть участі у відбудові України – Зеленський, Interfax-Ukraina, 3.05.2025, interfax.com.ua.

Pespektywy

Z punktu widzenia Kijowa próby włączenia Pekinu we własne działania na rzecz pokoju, przede wszystkim w kwestii respektowania integralności terytorialnej Ukrainy analogicznie do polityki „jednych Chin”, przyniosły skutek odwrotny od zamierzonego. W związku z tym zmiana polityki ukraińskiej na bardziej konfrontacyjną wobec ChRL wydaje się trwała. Będzie się ona opierać na konsekwentnym demonstrowaniu chińskiej współpracy z Moskwą oraz rozszerzaniu sankcji na współpracujące z Rosją podmioty gospodarcze z Chin. Jednocześnie ważnym kontekstem pozostanie rozwój stosunków między ChRL i USA. Tak długo, jak Waszyngton nie będzie gotowy do zwiększenia nacisku na Pekin – w odpowiedzi na jego współpracę z Moskwą – oraz wsparcia dla Kijowa, Ukraina będzie dążyła do utrzymania kanałów dialogu z chińskim kierownictwem. ChRL pozostaje jej głównym partnerem handlowym, z obrotem towarów przekraczającym 21 mld dolarów, co stanowi ok. 16,8% ukraińskiego handlu zagranicznego (z wielką dysproporcją na rzecz importu)²¹.

Konfrontacyjna polityka Kijowa ma jednak pewne granice. Nie chce on dawać Pekinowi pretekstów do bardziej otwartego i większego bezpośredniego wsparcia Kremla w wojnie, a także odcięcia samej Ukrainy od dostaw chińskich komponentów. Dotyczy to w szczególności komponentów do masowo produkowanych tam dronów FPV, kupowanych przez ukraińskie firmy bądź poprzez pośredników – proceder, który Pekin wydaje się tolerować, ale ma narzędzia jego przerwania. W tym kontekście można odbierać zarówno wizytę w Pekinie wiceministra spraw zagranicznych Serhija Kysłyca (obecnie pierwszego zastępcy szefa Biura Prezydenta) w grudniu 2025 r., której tematami były handel, współpraca międzynarodowa i proces pokojowy, jak i spotkanie ministrów spraw zagranicznych Andrija Sybii i Wang Yi na marginesie Konferencji Bezpieczeństwa w Monachium w lutym br., po którym zapowiedziano przekazanie pomocy dla ukraińskiego sektora energetycznego²².

Polityka ChRL wobec pełnoskalowej rosyjskiej inwazji na Ukrainę w dalszym ciągu będzie realizować dwa podstawowe cele, niezależne od stosunków bilateralnych z Kijowem. Pierwszym jest potrzeba utrzymania przyjaznego Chinom reżimu w Rosji, zdolnego wiązać militarnie i politycznie Zachód w Europie, a jednocześnie budować napięcia w relacjach transatlantyckich. Przekłada się to na zacieśnianie współpracy gospodarczej i politycznej oraz rekordowe poziomy wymiany handlowej. Chiny stały się kluczowym źródłem wsparcia gospodarczego dla Rosji, znacznie zwiększając import rosyjskiej ropy, gazu i węgla, co zapewniło Moskwie tak potrzebne dochody w obliczu sankcji zachodnich. W przewidywalnej przyszłości nie ulegnie to zmianie. Działania nowej administracji amerykańskiej zmniejszyły też prawdopodobieństwo porażki militarnej Kremla, a jednocześnie wydatnie osłabiły presję USA na Pekin w sferze jego pomocy dla Moskwy.

Drugim celem Pekinu stało się dyplomatyczne wykorzystanie wywołanej wojną na Ukrainie polaryzacji między Globalną Północą a Globalnym Południem, która umożliwiała Pekinowi budowę luźnego sojuszu przeciwko Zachodowi. Bezpośrednie apele Ukrainy do państw GP i próby stworzenia własnych kanałów dialogu zostały odebrane jako zagrożenie dla chińskich ambicji przywództwa. Sytuację zmienił powrót do Białego Domu Trumpa, którego działania, oraz wcześniej wojna w Gazie, nasiliły napięcia na innych polach, mocno antagonizując większość państw GP wobec USA. To pozwoliło Pekinowi na odzyskanie pewności siebie w relacjach z tym gronem i ułatwiło neutralizację zabiegów Kijowa w pozyskaniu poparcia tej grupy państw.

²¹ Import z ChRL w 2025 r. wyniósł 19,2 mld dolarów – zob. *За 12 місяців 2025 року товарообіг України склав \$125,1 млрд*, Państwowa Służba Celna Ukrainy, 12.01.2026, customs.gov.ua. Eksport z Ukrainy w 2025 r. wyniósł 1,81 mld dolarów – zob. *Як змінився український експорт товарів за 12 місяців 2025 року*, Diia Biznes, 3.02.2026, business.diia.gov.ua.

²² Андрій Сибіга провів у Мюнхені двосторонні переговори з міністром закордонних справ КНР Ван І, MSZ Ukrainy, 13.02.2026, mfa.gov.ua.

W efekcie tak długo, jak nie ulegnie gwałtownej zmianie polityka obecnej administracji amerykańskiej, należy się spodziewać kontynuacji chińskiej pomocy dla Rosji, sabotowania zabiegów Ukrainy o wsparcie przez GP, a także ignorowania apeli zachodnich przywódców o wywarcie skutecznej presji na Kreml. Relacje dwustronne z Kijowem mają w tym wymiarze dla Pekinu znaczenie trzeciorzędne.